

ZESPÓŁ SZKÓŁ MUZYCZNYCH im. Czesława Niemena we Włocławku Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna Szkoła Podstawowa(pierwszy etap kształcenia)

PROGRAM PRZEDMIOTU CHÓR

Autorzy: Ewa Szczepańska, Marian Szczepański

I. ZAŁOŻENIA KONCEPCJI PROGRAMU

Program wykorzystuje zagadnienia zawarte w Podstawie programowej zawartej w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych. Poniższy program kładzie nacisk na przygotowanie do opanowania aparatu głosowego. Pierwszym etapem pracy nad głosem jest poznanie własnego, naturalnego rytmu oddychania, rozpoznanie napięć i zahamowań, nauczenie się rozluźniania i usprawniania słabych partii ciała/mięśnie brzucha, mięśnie międzyżebrowe, przepona i inne/. Początkowo stosuje się ćwiczenia relaksacyjne, które powinny pomóc w kontrolowaniu własnego ciała poprzez obserwację swoich reakcji emocjonalnych. Dalsza praca nad właściwą postawą, usprawnieniem aparatu oddechowego oraz nauka prawidłowego oddechu przeponowo-międzyżebrowego powinna przynieść efekty w kształtowaniu głosu. Specjalne ćwiczenia dotyczące dykcji zaczerpnięto z literatury przedmiotu. Mają one charakter wierszyków, rymowanek ,porzekadeł, przysłów itp .Często są one połączone z melodiami lub interwałami muzycznymi. Ćwiczenia intonacyjne i artykulacyjne prowadzone są metodą zaczerpniętą z literatury fachowej /metoda węgierska Z.Kodaly'a/ i z notatek własnych sporządzanych na kursach .Dzieci poznają fonogestykę i sylaby rytmiczne.

Szczególne skoncentrowanie się na ćwiczeniach dotyczących prawidłowego wydobycia dźwięku, nad kształtowaniem głosu, rozpoczęcie pracy od prostych kanonów i piosenek stanowi przygotowanie do opracowania utworów na koncerty. Często stosowana jest również forma zabaw muzycznych a przy opracowaniu rytmu pieśni wykorzystuje się elementy metod J.Dalcroze'a i C.Orffa.

Zajęcia chóru szkolnego stanowią integralną część systemu kształcenia ucznia szkoły muzycznej oraz przygotowują go do kontynuowania nauki w chorze szkolnym w drugim etapie edukacyjnym.

Obowiązkowo biorą w nim udział uczniowie klas IV-VI cyklu sześcioletniego, z wyłączeniem tych dzieci, które uczęszczają na zajęcia orkiestry. Nadobowiązkowo mogą brać w nich udział uczniowie klasy III, II względnie klasy I.

Zajęcia odbywają się raz w tygodniu i trwają 2 razy po 45 minut.

Podczas przygotowań do koncertów, występów i audycji uczeń ma obowiązek uczestniczyć w dodatkowych próbach całego zespołu.

II. OGÓLNE CELE EDUKACYJNE

1. Wzbudzanie zainteresowań i zamiłowań muzycznych.
  - Rozbudzanie postawy twórczej.
  - Rozwijanie muzykalności i wrażliwości muzycznej.
  - Rozwijanie umiejętności wykonywania i słuchania muzyki.
  - Przekazywanie wiedzy o muzyce.
  - Kształcenie umiejętności pracy w zespole.
2. Umożliwienie uczniom aktywnego uczestnictwa w kulturze muzycznej.
  - Przygotowanie do kontynuowania nauki w chórze szkolnym.

III. SZCZEGÓŁOWE CELE EDUKACYJNE

A. POZNAWCZE

1. Zapoznanie chórzystów z wartościowymi utworami literatury dziecięcej oraz wybranymi dziełami pochodzącymi z różnych epok /wybrane gatunki muzyczne/.
Nauka pieśni wybranych zgodnie z zasadą doboru repertuaru dostosowanego do możliwości wykonawczych uczniów.
2. Przekazywanie wiadomości o kompozytorach oraz autorach tekstów wykonywanych utworów.
Zapoznanie uczniów z podstawami zasad muzyki niezbędnymi przy wykonywaniu opracowywanych utworów z różnych epok.
Zaznajomienie z zapisem nutowym opracowywanych utworów oraz posługiwanie się nutami podczas prób.
Zapoznanie z podstawowymi wiadomościami dotyczącymi anatomii i fizjologii aparatu głosowego dziecka.
3. Przedstawienie chórzystom zasad prawidłowego oddechu.
4. Przekazanie uczniom podstawowych wiadomości z emisji głosu.

B. KSZTAŁCĄCE

1. Kształtowanie prawidłowej postawy w czasie śpiewu.
2. Wyeliminowanie złych nawyków, napięć mięśni.
3. Kształtowanie umiejętności kontroli i panowania nad aparatem głosowym poprzez ćwiczenia mięśni twarzy.
4. Uświadomienie roli narządów mowy, mięśni brzucha, przepony i klatki piersiowej.
5. Przyswojenie umiejętności prawidłowego posługiwania się głosem.
6. Zwrócenie uwagi na prawidłową dykcję.
Praca nad umiejętnością czytania nut głosem.
Uświadomienie roli tekstu wykonywanych piosenek.
10. Praca nad rozumieniem tekstu utworów.
11. Rozwijanie wycucia frazowania i odpowiedniego stosowania oddechu.
12. Rozwijanie pamięci i wyobraźni muzycznej.
13. Wyrabianie umiejętności artystycznej interpretacji utworów z literatury dziecięcej.
14. Rozwijanie umiejętności selektywnego słuchania własnego głosu w grupie chórzystów.
15. Rozwijanie wrażliwości chórzystów na walory artystyczne wykonywanych utworów.
16. Kształtowanie umiejętności odczytywania z gestów intencji dyrygenta.
17. Przestrzeganie higieny głosu dziecka.

C. WYCHOWAWCZE

1. Pobudzanie uczniów do odczuwania radości ze wspólnego muzykowania.
2. Kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi na wykonywanym zadaniu.

3. Nabywanie umiejętności współpracy w grupie.
Kształtowanie grupowej odpowiedzialności za sprawny przebieg prób.
4. Wzbudzanie w uczniach zbiorowej odpowiedzialności za poziom koncertu.
5. Pobudzanie chórzystów do aktywnego udziału w występach chóru.
6. Kształtowanie pozytywnych cech charakteru:
  - punktualności
  - sumienności w pracy na zajęciach
  - zaangażowania w pracę zespołu i umiejętności skupienia uwagi
  - zamiłowania do zespołowego śpiewu
  - inwencja twórcza
7. Przygotowanie do występów i obowiązkowy udział chórzystów w koncertach.
8. Umiejętność radzenia sobie z treścią przed koncertem i w trakcie występu.
9. Kształtowanie w uczniach gustu i smaku estetycznego
  - strój galowy, właściwe zachowanie podczas prób i koncertów w filharmonii, w kościele.

IV. PROCEDURY OSIĄGANIA SZCZEGÓŁOWYCH CELÓW EDUKACYJNYCH:

sposoby, metody i techniki.

1. Zaznajamianie uczniów z notacją muzyczną głosu wokalnego i partii akompaniamentu fortepianowego.
2. Zaznajamianie ze znakami interpretacyjnymi, określeniami dynamicznymi, artykulacyjnymi i agogicznymi wykorzystywanymi w utworach.
Wspólne czytanie nut głosem.
3. Praca nad prawidłową emisją głosu:
  - prowadzenie ćwiczeń przygotowujących aparat głosowy do śpiewu;
  - kształtowanie prawidłowej postawy ciała podczas śpiewu;
  - prowadzenie ćwiczeń poszerzających skalę głosu ucznia;
  - praca nad wyrównaniem rejestrów skali głosu dziecka;
  - prowadzenie ćwiczeń poprawiających wymowę;
  - praca nad rozwijaniem umiejętności posługiwania się oddechem przeponowo-żebrowym;
  - stosowanie ćwiczeń dykcyjnych w formie zabawnych wierszyków;
  - praca nad prawidłową emisją i czystą intonacją głosu;
  - prowadzenie ćwiczeń mających na celu rozluźnienie aparatu głosowego;
  - próby wyrównania brzmienia i uzyskania jasnej barwy całego zespołu.
4. Wprowadzenie różnorodnych form pracy:
  - urozmaicanie żmudnych ćwiczeń poprzez wprowadzenie formy zabawy na zajęciach;
  - aktywizacja ucznia podczas zajęć poprzez indywidualne wykonanie poznanych utworów;
  - zachęcanie uczniów do przejęcia roli dyrygenta i prezentacji wybranego ćwiczenia;
  - propozycje własne uczniów jako kolejne warianty ćwiczeń aparatu głosowego;
  - stosowanie ćwiczeń odprężających w formie krótkich przerywników poprawiających efektywność dalszej pracy.
  - praca nad umiejętnością słuchania innych podczas śpiewu.

V. KRYTERIA OCENY UCZNIÓW

KRYTERIA OCENY UCZNIÓW

ocena celująca:

- stu procentowa frekwencja na zajęciach obowiązkowych;
- aktywny udział w dodatkowych próbach przygotowujących do koncertów;
- udział we wszystkich koncertach chóru np. w kościele, w auli szkolnej;
- pełne zaangażowanie w pracę zespołu;

- posiadanie wyróżniających się umiejętności wokalnych;
- wykraczające ponad innych przygotowanie do lekcji.

ocena bardzo dobra:

- bardzo dobra frekwencja na przestrzeni całego roku szkolnego;
- zaangażowanie w pracę zespołu;
- udział w dodatkowych próbach całego zespołu;
- udział w koncertach szkolnych i występach chóru;
- posiadanie bardzo dobrych umiejętności wokalnych;
- przygotowanie do zajęć na poziomie bardzo dobrym.

ocena dobra:

- zrealizowanie minimum programowego;
- prezentowanie poprawnych umiejętności wokalnych;
- uczęszczanie na zajęcia zespołu;
- przygotowanie do zajęć z niewielkimi niedociągnięciami;
- udział w koncertach całego zespołu.

ocena dostateczna:

- zrealizowanie minimum programowego;
- prezentowanie małych umiejętności wokalnych;
- brak udziału we wszystkich obowiązkowych próbach;
- brak udziału w koncertach;
- słabe przygotowanie do zajęć.

ocena dopuszczająca:

- zrealizowanie minimum programowego z dużymi niedociągnięciami;
- liczne nieobecności na zajęciach obowiązkowych;
- minimalne zaangażowanie i zainteresowanie przedmiotem;
- brak udziału w obowiązkowych zajęciach;
- słabe umiejętności wokalne z licznymi brakami.

ocena niedostateczna:

- niezrealizowanie minimum programowego;
- brak zainteresowania przedmiotem;
- niedostateczna frekwencja;
- brak uczestnictwa w koncertach;
- niedostateczne umiejętności wokalne.

Literatura pomocnicza dla nauczyciela:

L. Laprus - Rozśpiewanie chóru z ćwiczeniami emisyjnymi

A. Łastik - Poznaj swój głos

H. Zielińska - Kształcenie głosu

E. Ordyk – Czyżewska - Wybrane zagadnienia sztuki chóralnej

J. Kowalski - O czym śpiewają niebiosy

B. Tarasiewicz - Mówię i śpiewam świadomie

J. Łukaszewski - Zbiorowa emisja głosu

M. Kucińska - Podstawy wiedzy wokalne

H. Sobierajska - Uczymy się śpiewać

Własne notatki z kursów dla dyrygentów.